

Nieuwsbulletin Paro N.O.

[Parodontologiepraktijken Noord- en Oost-Nederland]

Nr 33 • Mei 2022

Eindredactie: Edwin Zeubring
Mail de redacteur: edwin.zeubring@paropraktijkzwente.nl
Vormgeving: Aat Doek

In deze uitgave

- Vechten of vluchten
- Casus parodontale regeneratie
- Paro promovendus
- Expertisegroep Parodontologie CTM
- Zucchelli Institute, soft tissue training center

> Vechten of vluchten

Het is bijna onvoorstelbaar hoe snel twee jaren met coronamaatregelen voorbij zijn gegaan. Enerzijds lijkt het alsof de tijd heeft stilgestaan, anderzijds vliegt letterlijk en figuurlijk alles op ons af. Dat kan stress veroorzaken.

In de parodontologie ondervonden wij aanvankelijk relatief weinig problemen en bleven de patiënten over het algemeen goed voor zich zelf zorgen op het gebied van mondhygiëne. Maar wat momenteel vooral opvalt is wat stress, en dan name financiële stress met de (mond)gezondheid kan doen. Tandvleesbloeding die niet gerelateerd is aan tandplaque kan een van de symptomen zijn naast een toename van klachten naar aanleiding van bruxisme. Stress is een verandering van het natuurlijk evenwicht van het lichaam. Stress verstoort de balans. Als je gezond, weerbaar en flexibel bent dan zal je na het ervaren van stress ook weer snel herstellen. Ik heb het

idee dat dit acute stress betreft nadat we een tijd lang in een 'coronahol' gezeten hebben. Chronische stress is een ander verhaal en kan ontstaan wanneer de acute stress niet weggehaald (kan) worden. Stress is, net zoals bij parodontitis, een sluipmoordenaar die tot een vrij vergevorderd stadium klachtenvrij of onopgemerkt verloopt. Onze hersenen maken, nog steeds en net zoals in de oertijd, geen onderscheid tussen een hongerige wolf die achter je aan zit, een onzichtbaar virus of de 'weer gewoon aan het werk en uit huis' stress. We vluchten eerst naar slechte gewoontes als overmatig drankgebruik, roken en verkeerde voeding. Diverse hormonen zijn betrokken bij zowel deze vluchtreactie als ook bij de vechtreactie om de stressreactie uiteindelijk weer te stoppen. Stressreductie verkleint het risico op welvaartsziekten. Welvaartsziekten zoals

parodontitis en hart- en vaatziekten worden veroorzaakt door ontstekingen die ontstaan als het lichaam chronische stress ervaart. Een kortdurende stressreactie zal stoffen uitscheiden die voor een ontsteking zorgen (adrenaline), en er volgen al snel stoffen (cortisol) die de ontstekingsreactie weer uitschakelen. Blijft de stress langdurig aanwezig, dan lukt het niet meer om ontstekingen te remmen met alle gevolgen van dien, inclusief het krijgen van minder energie. Dit inzicht verklaart waarom stressvermindering meehelpt in het voorkomen van welvaartsziekten. Stressreductie geeft meer energie.

> Casus parodontale regeneratie

Vóór de behandeling van parodontitis is er sprake van weefselverlies. In de uitleg naar de patiënt wordt in de meeste gevallen aangegeven dat we helaas geen bot kunnen terugkrijgen, maar het tandvlees wel gezonder kunnen maken. Terwijl de meest ultieme uitkomst van een parodontale behandeling zou zijn om weer weefsel terug te krijgen, het allerliefst zoals het ooit was: restitutio ad integrum. Lukt dat volledig en hebben we dan altijd hulp nodig van biomaterialen of ondersteuning van antibiotica? Een patiënte van 56 jaar wordt na intake initieel behandeld, waarbij ook de 36 mee wordt genomen in de behandelplanning

Afbeelding 1a

(Afbeelding 1a). De 36 heeft mesio-buccaal een pocket van 9 mm met een recessie van

Afbeelding 1b

3 mm, dus 12 mm aanhechtingsverlies. Het element reageert sensibel op de

Waar mondzorgverleners ook meer energie van kunnen krijgen is een bezoek aan EuroPerio dat van 15-18 juni a.s. in Kopenhagen georganiseerd wordt. Hopelijk gaan we elkaar daar zien op dit 'world leading congress in Periodontology and Implant Dentistry'. •

EDWIN ZEUBRING

koudetest. Alhoewel de prognose zeer dubieus is, wordt het element wel meegenomen in de parodontale behandeling. Er vindt in deze casus geen ondersteuning met antibiotica plaats. Na de initiële behandeling en een jaar nazorg is de pocketdiepte nog 2 mm met een recessie van 7 mm. Er lijkt dus sprake van 3 mm (klinische) aanhechtingswinst. Om het botverloop op termijn te beoordelen wordt na een jaar nazorg besloten om een röntgenopname te maken (Afbeelding 1b). Hier lijkt ook röntgenologisch sprake van botingroei /regeneratie, zonder gebruik te hebben gemaakt van hulpmiddelen. •

GEERTEN-HAS TJAKKES

> Paro promovendus

Op 25 oktober 2021 vond in het academiegebouw van de RuG de promotie plaats van An Li, onderzoeker van de expertisegroep Parodontologie van het CTM. An Li heeft met een Chinese CSC scholarship zijn onderzoeksperiode in Nederland kunnen uitvoeren. Co-promotoren waren parodontologen Renkse Thomas en Geerten-Has Tjakkes. De focus van het onderzoek lag op epidemiologische aspecten van wetenschappelijk onderzoek in parodontologie met de focus op parodontale gezondheid. Hij heeft een systematisch literatuur onderzoek naar definities voor parodontale gezondheid verricht. Verder onderzoek werd gedaan met gegevens uit Amerikaanse databases (NHANES). Met deze gegevens heeft hij o.a. associaties gevonden tussen cognitieve functie en parodontale gezondheid en voeding en parodontale gezondheid. Al zijn hoofdstukken zijn gepubliceerd in vooraanstaande wetenschappelijke tijdschriften. Na zijn promotie is An teruggegaan naar Guanzheng waar hij zich verder specialiseert in de parodontologie, maar ook het wetenschappelijk onderzoek continueert. Hij blijft verbonden aan het CTM van het UMCG. •

GEERTEN-HAS TJAKKES

> Expertisegroep Parodontologie CTM

Het parodontologie onderwijs vormt een fundamenteel onderdeel in de vorming van de student tandheelkunde en mondzorgkunde in Groningen.

Als parodontologen van de expertisegroep parodontologie proberen wij hieraan een invulling te geven. Gelet op de recente ontwikkelingen door het opzetten van een ParoPoli en de start van een nieuw tandheelkundig curriculum leek het ons tijd voor een update.

De opleiding tandheelkunde is in het studiejaar 2021-2022 gestart met jaar I van het nieuwe curriculum. Een uitgelezen mogelijkheid om het parodontologie onderwijs tegen het licht te houden en aan te passen. Nieuwe wetenschappelijke inzichten binnen de parodontologie vragen om een update van de verplichte literatuur. De implementatie van het nieuwe

parodontale classificatiesysteem is een voorbeeld hiervan. Vakgebieden binnen de parodontologie zoals autotransplantatie en peri-implantitis krijgen een groter aandeel in het nieuwe curriculum. Ook wordt er gekeken naar de verschillende rollen van de verschillende mondzorgverleners in ons vakgebied. In het aanbod van (parodontologie) onderwijs wordt ook gekeken naar samenwerking met de opleiding tandheelkunde in Nijmegen en Amsterdam. De coronamaatregelen hebben een forse impact gehad op het onderwijs voor studenten en docenten. Thuiswerken en studeren werd het devies en meer dan ooit werd een beroep gedaan op de zelfdiscipline van studenten, maar ook op het aanpassingsvermogen van docenten. Voor een gedeelte van de studenten heeft dit geleid tot een studieachterstand in met name de praktische vaardigheden.

Door creatief te zijn in de openingstijden en aanpassing van het semester naar een trimester is getracht de achterstand zo veel mogelijk te beperken. Mede door het thuisonderwijs heeft het digitaal onderwijzen/ onderwijs een vlucht genomen. In het nieuwe curriculum wordt hier ook gevolg aan gegeven middels het lesconcept "blended learning". Dit houdt in dat het onderwijs in mixvorm wordt aangeboden in de vorm van klassiek onderwijs en e-learning. De student is daardoor in staat de benodigde kennis op het door hem of haar gekozen moment tot zich te nemen. De opleiding tot tandarts of mondhygiënist is bij uitstek een praktisch vak en daarin lijkt het klinisch onderwijs niet te verschillen met 20 jaar geleden. Hierbij speelt het aanleren van vaardigheden wellicht tegenwoordig een belangrijkere rol dan het aantal verrichtingen op zichzelf.

Op de onderwijskliniek wordt de screening met de PPS geïmplementeerd bij het periodiek

preventief onderzoek met duidelijke verwijscriteria voor de ParoPoli. De ParoPoli is recentelijk opgezet als een stafkliniek. Dit biedt de mogelijkheid na interne verwijzing vanuit het onderwijs een patiënt door een staflid van de expertisegroep parodontologie te laten beoordelen en te behandelen. Dit geldt voor plaque en niet-plaque gerelateerde afwijkingen. De ParoPoli vormt tevens een plek waarin studenten tandheelkunde in hun individuele profilering mee kunnen lopen en afgestudeerde tandartsen in een vorm van traineeship zich kunnen verdiepen in parodontale kennis en vaardigheden. De wens bestaat om het traineeship uit te breiden tot een post-graduate onderwijsvorm binnen het CTM in samenwerking met andere tandheelkundige faculteiten. •

GEERTEN-HAS TJAKKES, KIRSTEN BUURMA,
JEROEN ZWEERS

<UMCG
GRONINGEN

> Zucchelli Institute; soft tissue training center

Sinds 1998 zijn mijn collega Melle Vroom en ik werkzaam als parodontoloog bij de Parodontologie Praktijk Friesland. Opgeleid in de parodontologie, bij het ACTA in Amsterdam, zijn we destijds in Leeuwarden aan het werk gegaan.

Van collega's kreeg ik wel eens de vraag of het werk van parodontoloog niet erg saai was. Je bent immers met name op één ding

gefocus. Niets is minder waar. De opleiding tot parodontoloog en het hebben van een parodontologiepraktijk blijkt een enorm dynamisch geheel te zijn. Door verdieping in het vakgebied krijg je juist een enorme verbrede kennis over het functioneren van alles wat zich rond om een element en in het lichaam plaatsvindt. Waar in het begin de werkzaamheden alleen gericht waren op het behandelen van mensen met ernstige parodontitis en dien ten gevolge ernstig parodontaal verval, zien we door de jaren heen wel een verandering in de vraag van de patiënten en de verwijzers. In eerste instantie kwam daar de vraag naar tandheelkundige implantaten bij om verloren elementen te vervangen door een vaste voorziening middels implantaten. Een uitvloeisel daarvan was dat er ook veel meer vraag kwam in het regenereren van bot zodat de implantaten ook weer netjes op de oorspronkelijke plaats gezet konden worden. Dit betekende dat we ons als parodontoloog / implantoloog ook daar extra in zijn gaan verdiepen en nieuwe innovatieve behandelingen hebben eigen gemaakt. We weten inmiddels dat mensen die gevoelig zijn voor parodontaal verval een sterk verhoogd risico hebben op het ontwikkelen van peri-implantitis. Het fijne voor ons, en de patiënt, is dat we juist erg gefocust zijn op een gezond parodontium. Dit houdt dan ook in dat wij, voordat we gaan implanteren, deze risicofactor zo goed mogelijk onder controle proberen te krijgen. Soms is dat voor een patiënt wel eens moeilijk te bevatten. Gelukkig nemen wij een uur de tijd voor een eerste onderzoek en kunnen we het belang van een gezond parodontium de patiënt heel goed uitleggen. Desondanks is het niet geheel uit te sluiten dat er toch peri-implantitis ontstaat en is het behandelen daarvan inmiddels ook een regelmatig terugkerende bezigheid voor ons geworden. De vraag naar esthetische parodontologie was er in de beginjaren nauwelijks. Ook na voordrachten, welke wij gegeven hebben om verwijzers te informeren over de mogelijkheden op dit gebied, bleek er, op dat moment, geen behoefte aan te bestaan bij zowel de patiënt als bij de verwijzers. Hoe anders is dit nu. Met name de afgelopen paar jaren is de vraag naar esthetische parodontologie sterk toegenomen. De vraag betreft met name het bedekken van recessies welke zijn ontstaan als gevolg van een traumatische mondhygiëne van de patiënt mede ook het bedekken van recessies welke in de loop van de tijd zijn ontwikkeld in het onderfront na orthodontische behandeling en kroonverlenging om de cervicale contour te herstellen. Een andere vraag is het opheffen van het doorschemeren van een implantaat (buccaal) nadat er in de loop van de jaren, door remodeling, buccaal botverlies is opgetreden. Gelukkig kunnen bovenstaande indicaties meestal goed behandeld worden. Ook in deze discipline gaan de ontwikkelingen, en dan met name de wetenschappelijke onderbouwing, snel.

Ondanks het lezen van relevante boeken en literatuur was deze verhoogde vraag voor mij een reden om mijzelf verder (klinisch) te verdiepen in dit deelgebied en heb in oktober 2021 een meerdaagse cursus gevolgd bij een van de toppers op dit gebied namelijk: Prof. Zucchelli in Bologna. Afgezien van de reis naar Bologna, met obstakels door de coronamaatregelen, was ook de cursus een interessante ervaring. Door een wat afwijkende, maar wetenschappelijk onderbouwde, visie over hoe bepaalde processen verlopen prikkelde dit de geest en ontspannen er interessante discussies met de cursusdeelnemers. De cursusleider was erg inspirerend met een bijna theatraal optreden. Dit verhinderde echter wel wat interactie tussen de deelnemers en Prof. Zucchelli. De cursus zat goed in elkaar met een mooie opbouw

en prachtige visuele ondersteuning. De "live surgery" en de hands-on training maakte veel duidelijk en hadden een toegevoegde waarde. De heerlijke echte Italiaanse lunches aan de overkant van de weg prikkelde de smaakpapillen en de mooie architectuur van Bologna heeft er uiteindelijk toe bijgedragen dat ik een aantal zeer inspirerende en geslaagde dagen heb gehad. Ik kan nu weer vol nieuwe energie en gepassioneerd de door u aan mij toevertrouwde patiënten behandelen.

Op de vraag of ik een saai beroep heb kan ik volmondig zeggen, 'nee!' Het blijft een dynamisch geheel.

LODEWIJK GRÜNDEMANN

Nieuwsbulletin Paro N•O•

<PPF GOUTUM

> Praktijk info

PPG locatie Groningen Ubbo Emmiusingel 17
9711BB Groningen • tel. 050-3130064
e-mail: info@paropraktijkgroningen.nl
www.paropraktijkgroningen.nl

PPG locatie Veendam Molenstreek 13
9641HA Veendam • tel. /e-mail/website: zie PPG

PPZ Groot Weezenland 15 • 8011 JV Zwolle
tel. 038-4222003
e-mail: info@paropraktijkzwolle.nl
www.paropraktijkzwolle.nl

PPT Institutenweg 10 • 7521 PK Enschede
tel. 053-4300024
e-mail: info@paropraktijktwente.nl
www.paropraktijktwente.nl

PPF Bredyk 1b, 9084 AG Goutum
tel. 058-2160462 • e-mail: info@parofries.nl
www.parofries.nl

PPE Boslaan 6 • 7811 GJ Emmen
tel. 0591-645005 • e-mail: info@paro-emmen.nl
www.paro-emmen.tandartsennet.nl

DE PARODONTOLOOG Helperplein 21
9721 CX Groningen • tel. 050-7271511
info@deparodontoloog-groningen.nl
www.deparodontoloog-groningen.nl

GELRELAND PARODONTOLOGIE
Groenmarkt 22 • 7201 HZ Zutphen
tel. 085-2732335 • e-mail: info@gelreland.nl
www.gelreland.nl

UMCG Ant. Deusinglaan 1
9713 AV Groningen • tel. 050-3633092
Afspraken polikliniek en halitose 050-3637505
e-mail: ctm@umcg.nl • www.ctm.umcg.nl